

**VIJEĆE
EUROPSKE UNIJE**

**Bruxelles, 4. prosinca 2013.
(OR. en)**

17392/13

**Međuinstitucionalni predmet:
2013/0402 (COD)**

**PI 178
CODEC 2842**

NASLOVNICA

Od:	Glavni tajnik Europske komisije, potpisao g. Jordi AYET PUIGARNAU, direktor
Datum primitka:	28. studenog 2013.
Za:	g. Uwe CORSEPIUS, glavni tajnik Vijeća Europske unije
Br. dok. Kom.:	COM(2013) 813 završna verzija
Predmet:	Prijedlog DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA o zaštiti neobjavljenih znanja i iskustva i poslovnih informacija (poslovne tajne) od neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja

Za delegacije se u privitku nalazi dokument Komisije COM(2013) 813 završna verzija.

Priloženo: COM(2013) 813 završna verzija

EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 28.11.2013.
COM(2013) 813 final

2013/0402 (COD)

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

**o zaštiti neobjavljenih znanja i iskustva i poslovnih informacija (poslovne tajne) od
neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja**

(Tekst značajan za EGP)

{SWD(2013) 471 final}

{SWD(2013) 472 final}

{SWD(2013) 493 final}

OBRAZLOŽENJE

1. KONTEKST PRIJEDLOGA

Europa se zalaže za znanost i inovacije te ima potencijala postati svjetski predvodnik. Postizanje znanstvene kvalitete nije samo cilj istraživača, već se time želi osigurati važan povrat javnih i privatnih ulaganja. Ipak, unutar Unije razina istraživanja i razvoja koje provode poduzeća nije dovoljna u usporedbi s nekim glavnim trgovinskim partnerima, posebice SAD-om i Japanom. Nedovoljna poslovna ulaganja u istraživanje i razvoj negativno utječu na uvođenje novih proizvoda, postupaka, usluga, znanja i iskustva.

Stoga je potrebno poboljšati uvjete za inovativne poslovne aktivnosti. U okviru šire strategije Europa 2020. Komisija se obvezala uspostaviti Uniju inovacija zaštitom ulaganja u temeljna znanja, smanjenjem skupe rascjepkanosti i stvaranjem uvjeta u Europi pogodnih za inovacije. Okruženjem kojim se potiču inovacije trebale bi se osobito poticati veće razine ulaganja u istraživanje i razvoj u okviru privatnog sektora, putem sveobuhvatnije te prekogranične suradnje u području istraživanja i razvoja te tehnološkim razvojem između sveučilišta i industrije, otvorenih inovacija i omogućavanja boljeg vrednovanja intelektualnog vlasništva kako bi se unaprijedio pristup poduzetničkom kapitalu i financiranju za inovacijske gospodarske subjekte usmjerene na istraživanje. Nije dostatno ostvarivati te ciljeve isključivo na nacionalnoj razini te se zbog toga neučinkovito udvostručuju nastojanja u Uniji.

Znatno smanjeni transakcijski troškovi u digitalnom gospodarstvu doveli su do novih oblika suradnje s otvorenom znanošću i otvorenim inovacijama, što često dovodi do novih poslovnih modela za uporabu zajednički stvorenog znanja. Ipak, prava intelektualnog vlasništva ključan su dio inovacijske politike. Na temelju prava intelektualnog vlasništva inovatori i stvaratelji mogu prisvojiti rezultate svojih napora, koji su po svojoj naravi neopipljivi, a time se osiguravaju potrebni poticaji ulaganjima u nova rješenja, izume te znanje i iskustvo. Pravima intelektualnog vlasništva nastoje se zaštititi stvaralački ili kreativni naponi, no oni imaju ograničeni opseg primjene.

U procesu istraživanja i stvaranja prikupljaju se i razvijaju značajne informacije, postupno stvarajući znanje koje ima značajnu gospodarsku vrijednost, a koje često ne ispunjava uvjete zaštite prava intelektualnog vlasništva, ali koje je jednako važno za inovacije i općenito za konkurentnost poduzeća. U slučaju kada se zahtijeva tajnost intelektualnog vlasništva zbog zaštite tih prava i privlačenja financiranja i ulaganja, poduzeća, laboratoriji, sveučilišta te pojedinačni izumitelji i stvaratelji koriste najpouzdaniji i dugovječni oblik prisvajanja vrijednih informacija: povjerljivost.

Budući da se istraživanje temelji na prijašnjem radu, razmjena znanja i novih saznanja značajan je poticaj daljnjim inovacijama. Ovisno o poslovnom modelu inovatora postoje slučajevi u kojima je povjerljivost nužni temelj na kojem se razvija intelektualno vlasništvo kako bi ono preraslo u inovacije i poticalo konkurentnost. Svako pravo intelektualnog vlasništva počinje s tajnom. Pisci ne otkrivaju priču na kojoj rade (buduće autorsko pravo), proizvođači automobila ne prosljeđuju prve nacрте novog modela (budući dizajn), poduzeća ne otkrivaju preliminarne rezultate tehnoloških eksperimenata (budući patent), poduzeća zadržavaju za sebe informacije koje se odnose na lansiranje nove marke proizvoda (budući žig) itd.

U pravnoj terminologiji informacije koje su povjerljive radi očuvanja konkurentne prednosti nazivaju se „poslovna tajna”, „neobjavljene informacije”, „poslovno povjerljive informacije” ili „tajna znanja i iskustvo”. U poslovnim i akademskim krugovima katkada se koriste i drugi nazivi kao što su „zaštićeno znanje i iskustvo” ili „zaštićena tehnologija”.

Poslovne tajne jednako su važne i za zaštitu netehnoloških inovacija. Uslužni sektori, koji čine oko 70 % BDP-a EU-a, vrlo su dinamični, a ta dinamika ovisi o stvaranju inovativnog znanja. Međutim, za razliku od proizvodne industrije uslužni sektor ne ovisi u tolikoj mjeri o tehnološkim procesima i inovacijama proizvoda (koji su zaštićeni patentima). U tom ključnom dijelu gospodarstva EU-a povjerljivost se koristi za stvaranje i korištenje takozvanih „mekih” inovacija za konkurentnost, kojima su obuhvaćeni korištenje i primjena raznolikog raspona strateških poslovnih informacija, koje ne uključuju samo tehnološko znanje, kao što su informacije o klijentima i dobavljačima, poslovnim procesima, poslovnim planovima, istraživanju tržišta itd.

Ekonomisti se slažu da poduzeća, neovisno o veličini, pridaju barem jednaku važnost poslovnim tajnama kao i ostalim oblicima intelektualnog vlasništva. Poslovne tajne osobito su važne za mala i srednja poduzeća (MSP) i novoosnovana poduzeća jer njima često nedostaju specijalizirani ljudski resursi i financijske mogućnosti za provedbu, primjenu i zaštitu prava intelektualnog vlasništva te upravljanje njima.

Iako nisu zaštićene kao klasična prava intelektualnog vlasništva, poslovne tajne ipak su ključni dodatni instrument za potrebno prisvajanje intelektualnog vlasništva koje je pokretač gospodarstva temeljenog na znanju u 21. stoljeću. Nositelj poslovne tajne nema isključiva prava nad informacijama koje su dio poslovne tajne. Međutim, u cilju promicanja ekonomski učinkovitih i konkurentnih procesa, ograničenja korištenja poslovne tajne opravdana su u slučajevima kada treća strana nepoštenim sredstvima pribavi od nositelja poslovne tajne odgovarajuće znanje i iskustvo odnosno informacije, ali bez njegova pristanka. Sudski nadzor primjenjuje se, ovisno o pojedinačnim predmetima, na temelju procjene o tome jesu li ta ograničenja potrebna te u kojoj mjeri.

To znači da je konkurentima dopušteno te ih se treba poticati da razvijaju i koriste ista, slična ili alternativna rješenja, te se tako natječu u inovacijama, ali nije im dopušteno varanje, krađa ili obmana kako bi pribavili povjerljive informacije koje su drugi stekli.

Iako su razvoj znanja i informacija te upravljanje njima postali sve važniji za uspješnost gospodarstva EU-a, izloženost vrijednih neobjavljenih znanja i iskustva te informacija (poslovne tajne) krađama, špijunaži ili ostalim metodama neovlaštenog pribavljanja u stalnom je porastu (globalizacija, eksternalizacija, duži nabavni lanci, veće korištenje ICT-ija itd.). Pojačava se i rizik da se ukradene poslovne tajne koriste u trećim zemljama za proizvodnju robe kojom je počinjena povreda, a koja unutar EU-a konkurira robi koja pripada žrtvi neovlaštenog pribavljanja. Međutim, trenutačna raznolikost i rascjepkanost pravnog okvira o zaštiti poslovne tajne od neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja štete prekograničnim istraživanju i razvoju te širenju inovacijskog znanja jer je europskim poduzećima onemogućeno odgovoriti na nepoštene napade na njihovo znanje i iskustvo.

Poboljšanje infrastrukture intelektualnog vlasništva jedno je od važnih temelja Unije inovacija te je u tom kontekstu Komisija u svibnju 2011. donijela sveobuhvatnu strategiju o

intelektualnom vlasništvu i obvezala se da će preispitati zaštitu poslovne tajne¹. Taj je prijedlog nastavak obveze uspostave jedinstvenog tržišta za intelektualno vlasništvo.

2. REZULTATI SAVJETOVANJA SA ZAINTERESIRANIM STRANAMA I PROCJENE UTJECAJA

2.1. Javno savjetovanje

Ova se inicijativa temelji na procjeni važnosti poslovne tajne za inovacije i konkurentnost poduzeća, mjere u kojoj se ona koristi, njezine uloge i odnosa s pravima intelektualnog vlasništva u stvaranju i gospodarskom korištenju znanja i nematerijalne imovine te odgovarajućeg pravnog okvira. Te su procjene provedene uz pomoć dviju vanjskih studija i na temelju opsežnog savjetovanja s dionicima.

Prva studija (objavljena u siječnju 2012.) sadržava usporednu pravnu procjenu zaštite od neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne u različitim državama članicama EU-a. U drugoj studiji, objavljenoj u svibnju 2013., procjenjivali su se ekonomski temelji poslovne tajne i zaštite od neovlaštenog pribavljanja te se dalje analizirala pravna zaštita poslovne tajne u EU-u. Njome je potvrđena rascjepkanost i raznolikost postojeće zaštite od neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne u Uniji, za koju se općenito smatra da je netransparentna te da uzrokuje nepotrebne troškove i rizike. Na temelju studije zaključeno je da je učinkovit sustav zaštite rezultata istraživanja i razvoja preduvjet koji poduzećima omogućuje stvaranje inovacija te da se fleksibilnost koja se osigurava učinkovitim oslanjanjem na poslovnu tajnu uspješno podudara s načinom na koji se inovacije stvaraju u današnjem poslovnom okruženju. Zaključeno je da bi se usklađivanjem propisa o poslovnoj tajni u EU-u poduzećima osigurali bolji uvjeti u pogledu razvoja, razmjene i korištenja inovacijskog znanja.

Stajališta dionika prikupljena su u tri faze. Prvo su predstavnici civilnog društva, industrije, akademskih krugova i javnih tijela raspravljali o toj temi u okviru konferencije koju je Komisija organizirala u lipnju 2012.

Nakon toga je u okviru 2. studije u studenome 2012. pokrenuta anketa o korištenju poslovne tajne, povezanim rizicima i pravnoj zaštiti. Anketa je uključivala reprezentativni uzorak poduzeća u EU-u, uključujući MSP-ove koji su činili 60 % uzorka. Zaprimito je ukupno 537 odgovora na anketu. Ukupno je 75 % ispitanika navelo da je poslovna tajna strateški važna za rast, konkurentnost i inovacijsku uspješnost njihovih poduzeća. Anketom se pokazalo da je u posljednjih deset godina otprilike svaki peti ispitanik u EU-u doživio najmanje jedan pokušaj neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne, dok su gotovo dva od pet ispitanika izjavila da se u istom razdoblju povećao rizik od neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne. Dva od tri ispitanika izrazila su potporu zakonodavnom prijedlogu EU-a.

U trećoj fazi od 11. prosinca 2012. do 8. ožujka 2013. službe Komisije provele su otvoreno javno savjetovanje, a naglasak je bio na mogućim strateškim mogućnostima i njihovim utjecajima. Zaprimito je 386 odgovora, uglavnom od pojedinaca (prvenstveno iz jedne države članice) i poduzeća. 202 ispitanika smatraju da se pravna zaštita od neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne treba rješavati na razini EU-a. Međutim, stajališta dviju glavnih skupina ispitanika (građani i poduzeća) bila su podijeljena. Tri od četiri građana smatraju da je važnost poslovne tajne za istraživanja i razvoj neznatna te smatraju da je postojeća pravna zaštita poslovne tajne pretjerana i 75 % njih ne smatra da je potrebno djelovanje na razini EU-

¹ COM(2011) 287.

a. S druge strane, anketirana poduzeća smatraju da je poslovna tajna izrazito važna za istraživanje i razvoj i njihovu konkurentnost. Znatna većina njih smatra da je postojeća zaštita slaba, osobito na prekograničnoj razini, te smatra da razlike među nacionalnim pravnim okvirima imaju negativne utjecaje, kao što su veći poslovni rizici u državama članicama sa slabijom zaštitom, manji poticaji za pokretanje prekograničnog istraživanja i razvoja te povećani troškovi u pogledu preventivnih mjera za zaštitu informacija.

2.2. Procjena utjecaja

Procjenom utjecaja ustanovljene su nacionalne razlike u pogledu zaštite poslovne tajne: u malom broju država članica postoje zakoni kojima se definira poslovna tajna ili u kojima se navodi kada bi ona trebala biti zaštićena, nalozi o zabrani i sprječavanju aktivnosti protiv počinitelja povrede nisu dostupni u svim slučajevima; tradicionalna pravila o izračunu naknade štete često su nedostatna u slučaju neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne, a alternativne metode (npr. iznos tantijema koji bi se trebao isplatiti na temelju ugovora o licenci) nisu dostupne u svim državama članicama, dok u svim državama članicama krađa poslovne tajne nije obuhvaćena kaznenim pravom. Nadalje, u mnogim državama članicama ne postoje pravila namijenjena zaštitu poslovne tajne u okviru sudskog spora, čime se žrtve neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne obeshrabruje da pravnu zaštitu zatraže sudskim putem.

Pojavila su se dva glavna problema:

- 1. Nedovoljni poticaji za prekogranične inovacijske aktivnosti. Ako postoji rizik neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne uz nedjelotvornu pravnu zaštitu, to utječe na poticaje za pokretanje inovacijskih aktivnosti (uključujući i prekograničnu razinu) zbog i. manje očekivane vrijednosti inovacije temeljene na poslovnoj tajni i većih troškova zaštite te ii. većih poslovnih rizika prilikom razmjene poslovne tajne. Na primjer, 40 % poduzeća EU-a suzdržalo bi se od razmjene poslovne tajne s ostalim stranama zbog straha da bi se povjerljivost podataka mogla izgubiti zlouporabom ili objavom bez njihova dopuštenja. Time se sprječavaju inovacije, a osobito zajednička istraživanja i otvorene inovacije za koje je potrebna razmjena vrijednih informacija među raznim poduzećima i istraživačkim partnerima.
- 2. Ugrožene su konkurentne prednosti koje se temelje na poslovnoj tajni (smanjena konkurentnost): rascjepkanom pravnom zaštitom unutar EU-a ne jamči se usporedivo područje primjene zaštite i razina sudske zaštite u okviru unutarnjeg tržišta, čime su ugrožene konkurentne prednosti temeljene na poslovnoj tajni, neovisno o tome odnose li se na inovacije, te se ugrožava konkurentnost nositelja poslovne tajne. Primjerice, procjenjuje se da bi se zbog neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne prihodi u europskoj kemijskoj industriji, koja se u znatnoj mjeri temelji na inovaciji procesa zaštićenih poslovnom tajnom, mogli smanjiti i do 30 %.

Cilj je ove inicijative osigurati konkurentnost europskih poduzeća i istraživačkih tijela koja se temelji na odgovarajućoj zaštiti neobjavljenih znanja i iskustva te poslovnih informacija (poslovne tajne) i poboljšanju uvjeta/okvira za stvaranje i korištenje inovacija te prijenos znanja unutar jedinstvenog tržišta. Njome se posebice želi poboljšati učinkovitost pravne zaštite poslovne tajne od neovlaštenog pribavljanja unutar jedinstvenog tržišta.

Razmatrale su se sljedeće mogućnosti rješenja problema:

- Status quo.
- Pružanje informacije o nacionalnim mjerama, postupcima i dostupnim pravnim sredstvima u odnosu na neovlašteno pribavljanje poslovne tajne te podizanje svijesti o tome.
- Usklađivanje nacionalnih propisa iz građanskog prava u pogledu nezakonitosti neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne (no o propisima o pravnim sredstvima i očuvanju povjerljivosti poslovne tajne tijekom sudskog postupka odlučuje se na nacionalnoj razini).
- Usklađivanje nacionalnih propisa o pravnim sredstvima u okviru građanskog prava u odnosu na neovlašteno pribavljanje poslovne tajne i pravila o očuvanju povjerljivosti poslovne tajne tijekom i nakon sudskog postupka (zajedno s mogućnošću 3.)
- Usklađivanje nacionalnih propisa u okviru kaznenog prava te usklađivanje propisa u okviru građanskog prava (4. mogućnost), uključujući propise o kaznenopravnim sankcijama.

Na temelju procjene utjecaja zaključeno je da bi 4. mogućnost bila razmjerna te da bi se njome najbolje postigli željeni ciljevi.

U pogledu učinka, usklađivanjem pravnih sredstava u okviru građanskog prava inovacijskim poduzećima omogućila bi se učinkovitija zaštita njihovih zakonitih poslovnih tajni u cijelom EU-u. Nadalje, kada bi se mogli pouzdati u povjerljivost tijekom postupka, nositelji poslovne tajne bili bi skloniji zatražiti pravnu zaštitu zbog moguće štete uzrokovane neovlaštenim pribavljanjem poslovne tajne. Većom pravnom sigurnošću i usklađivanjem zakona pridonijelo bi se povećanju vrijednosti inovacija koje poduzeća pokušavaju zaštititi kao poslovne tajne jer bi se time smanjio rizik neovlaštenog pribavljanja. Posljedica bi bili pozitivni učinci na funkcioniranje unutarnjeg tržišta jer bi poduzeća, a osobito MSP-ovi, i istraživači mogli bolje koristiti svoje inovacijske ideje surađujući s najboljim partnerima u EU-u, čime bi se pridonijelo povećanju privatnih ulaganja u istraživanje i razvoj u okviru unutarnjeg tržišta. Istodobno se ne bi trebalo ograničiti tržišno natjecanje jer se ne dodjeljuju isključiva prava i svaki tržišni natjecatelj ima pravo neovisno pribaviti znanje zaštićeno poslovnom tajnom (uključujući obrnuti inženjering). Nadalje, ne bi se trebao uzrokovati negativan učinak na zapošljavanje i mobilnost visokokvalificirane radne snage (oni koji imaju pristup poslovnoj tajni) na unutarnjem tržištu. Ta bi inicijativa s vremenom trebala pozitivno utjecati na konkurentnost i rast gospodarstva EU-a. Njome se ne utječe negativno na temeljna prava. Tom će se inicijativom osobito promicati pravo na vlasništvo i pravo na obavljanje poslovne aktivnosti. U pogledu pristupa dokumentima u sudskom postupku utvrđene su zaštitne mjere kako bi se zaštitilo pravo na obranu. Inicijativa sadržava i zaštitne mjere kojima se jamči pravo na slobodu izražavanja i informiranja.

Ta je inicijativa usklađena s međunarodnim obvezama (npr. Sporazum o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (Sporazum o TRIPS-u)). Glavni trgovinski partneri imaju slično zakonodavstvo u vezi s tim pitanjima.

3. PRAVNI ELEMENTI PRIJEDLOGA

Člankom 114. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (UFEU) predviđa se donošenje propisa EU-a o usklađivanju nacionalnog zakonodavstva, u slučaju kada je to potrebno za

neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta. Cilj je prijedloga uspostaviti dostatnu i usporedivu razinu pravnih sredstava na unutarnjem tržištu u slučaju neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne (istodobno osiguravajući dostatne zaštitne mjere u cilju sprječavanja zlouporaba). Postojeći nacionalni propisi podrazumijevaju nejednaku razinu zaštite poslovne tajne od neovlaštenog pribavljanja unutar EU-a, čime se ugrožava neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta u pogledu informacija te znanja i iskustva. Kako bi se u potpunosti iskoristio njihov gospodarski potencijal, vrijedne informacije (kao što su proizvodni procesi, nove tvari i materijali, nepatentirana tehnologija, poslovna rješenja) moraju se moći prenositi povjerljivim putem jer ih različiti akteri iz različitih zemljopisnih regija mogu koristiti u različite svrhe, stvarajući time prihode stvarateljima i omogućujući učinkovitu raspodjelu sredstava. Rascjepkanim pravnim okvirom smanjuju se i poticaji pokretanja prekograničnih aktivnosti povezanih s inovacijama koje bi ovisile o korištenju informacija zaštićenih u svojstvu poslovne tajne, kao što je uspostava poslovnog nastana u drugoj državi članici u cilju proizvodnje ili stavljanja na tržište robe/usluga koje se temelje na poslovnoj tajni, opskrbe robom/uslugama poduzeća u drugoj državi članici ili eksternalizaciji proizvodnje nekom drugom poduzeću u državi članici. U tim situacijama, ako je poslovna tajna neovlašteno pribavljena u drugoj državi u kojoj je razina zaštite manja, roba kojom je počinjena povreda može se proširiti na tržištu. Zbog postojećih nacionalnih propisa prekogranična suradnja u području istraživanja i razvoja te inovacija manje je privlačna te je otežana. Zbog tih propisa veći je i poslovni rizik u državama članicama s nižom razinom zaštite, što negativno utječe na cijelo gospodarstvo EU-a jer se s jedne strane smanjuju poticaji prekograničnoj trgovini, a s druge strane roba kojom je počinjena povreda, a koja potječe iz tih država članica (ili je uvezena preko njih) može se proširiti na unutarnjem tržištu. Prijedlogom bi se trebala olakšati prekogranična suradnja u području istraživanja i razvoja: jasnom, razumnom i ujednačenom zaštitom poslovne tajne od neovlaštenog pribavljanja promiče se prekogranična razmjena i prijenos povjerljivih poslovnih informacija te znanja i iskustva smanjivanjem percipiranih rizika i transakcijskih troškova povezanih s višestrukim zakonodavnim propisima. Njime bi se trebali poboljšati i poticaji prekograničnoj trgovini zahvaljujući smanjenju nepoštenog tržišnog natjecanja koje uzrokuju tržišni natjecatelji koji zlouporabljaju sustav u okviru prekograničnog tržišta.

U pogledu supsidijarnosti, problemi utvrđeni u procjeni utjecaja uzrokovani su raznolikošću i neusklađenošću postojećeg regulatornog okvira kojim se ne osiguravaju ujednačena pravila igre za poduzeća u EU-u, što negativno utječe na njihovu konkurentnost i konkurentnost cijelog EU-a. Za rješavanje tih problema ključno je među državama članicama postići veću usklađenost mjera koje se odnose na pravna sredstva. No ta se usklađenost ne može postići djelovanjima poduzetima samo na razini država članica: iskustvo je pokazalo da čak i kad su države članice usklađene u određenoj mjeri, npr. na temelju Sporazuma o TRIPS-u, ne postoji dostatna razina stvarne usklađenosti nacionalnih propisa. Stoga se opseg i učinci predloženog djelovanja trebaju primjenjivati na razini EU-a.

4. POSLJEDICE ZA PRORAČUN

Ovaj prijedlog ne utječe na proračun Europske unije. Sva predložena djelovanja koja bi u okviru ovog prijedloga Komisija trebala poduzeti usklađeni su s novim višegodišnjim financijskim okvirom za razdoblje 2014. – 2020.

5. OBRAZLOŽENJE PRIJEDLOGA

5.1. Opće odredbe

U poglavlju I. definira se predmet (članak 1.): Direktiva se primjenjuje na neovlašteno pribavljanje, odavanje i korištenje poslovne tajne te mjere, postupke i pravna sredstva koji bi trebali biti dostupni za pravnu zaštitu u okviru građanskog prava.

U članku 2. poglavlja I. definiraju se ključni pojmovi. Definicija „poslovne tajne” sadržava tri značajke: i. informacije moraju biti povjerljive; ii. moraju imati komercijalnu vrijednost zbog svoje povjerljivosti te iii. nositelj poslovne tajne trebao je poduzeti razumne napore kako bi ona bila povjerljiva. Ta se definicija temelji na definiciji „neobjavljenih informacija” iz Sporazuma o TRIPS-u.

U definiciju „nositelja poslovne tajne” uključen je, na temelju Sporazuma o TRIPS-u, i koncept zakonitosti kontrole poslovne tajne kao ključnog čimbenika. Njome se stoga osigurava da i izvorni vlasnik poslovne tajne i stjecatelji licencijske mogu štititi poslovnu tajnu.

U definiciju „robe kojom je počinjena povreda” uključena je i procjena proporcionalnosti. Roba koja je dizajnirana, proizvedena ili stavljena na tržište na temelju nezakonitog postupanja smatra se robom kojom je počinjena povreda ako se za to u određenoj mjeri iskoristila poslovna tajna. Taj se postupak treba primjenjivati prilikom razmatranja bilo koje mjere koja izravno utječe na robu koju je počinitelj povrede proizveo ili stavio na tržište.

U poglavlju II. utvrđuju se uvjeti neovlaštenog pribavljanja, korištenja i odavanja poslovne tajne (članak 3.), na temelju kojih nositelj poslovne tajne može tražiti primjenu mjera i pravnih sredstava predviđenih Direktivom. Ključna značajka zbog koje se ta postupanja smatraju nezakonitim je izostanak pristanka nositelja poslovne tajne. Člankom 3. utvrđuje se da je nezakonito postupanje i kada treća strana koja nije izravno uključena u izvorno neovlašteno pribavljanje, korištenje ili odavanje, koristi poslovnu tajnu ako je ta treća strana bila svjesna, trebala biti svjesna odnosno bila je obaviještena o izvornom nezakonitom postupanju. U članku 4. izričito se pojašnjava da su neovisna otkrića i obrnute inženjering zakonita sredstva stjecanja informacija.

5.2. Mjere, postupci i pravna sredstva

U poglavlju III. utvrđuju se mjere, postupci i pravna sredstva koji bi trebali biti dostupni nositelju poslovne tajne u slučaju kada tu poslovnu tajnu neovlašteno pribavlja, koristi ili odaje neka treća strana.

U odjeljku 1. utvrđuju se opća načela koja se primjenjuju na instrumente izvršenja u okviru građanskog prava radi sprječavanja i suzbijanja neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne, prvenstveno učinkovitosti, pravednosti i proporcionalnosti (članak 5.) te zaštitne mjere za sprječavanje zlouporabe sudskih postupaka (članak 6.). Člankom 7. utvrđuje se razdoblje zastare. Na temelju članka 8. zahtijeva se da države članice pravosudnim tijelima osiguraju mehanizme za očuvanje povjerljivosti poslovne tajne koja se otkrije za potrebe sudskog postupka. Moguće mjere moraju uključivati: ograničavanje pristupa dokumentima koje dostave stranke ili treće strane, u cijelosti ili djelomično; ograničavanje pristupa ročištima i zapisnicima s ročišta; nalog strankama ili trećim stranama da pripreme nepovjerljive verzije dokumenata koji sadržavaju poslovnu tajnu te pripremu nepovjerljivih verzija sudskih odluka. Te se mjere trebaju razmjerno primjenjivati kako se ne bi ugrozila prava stranki na pošteno suđenje. Mjere o povjerljivosti moraju se primjenjivati tijekom sudskog postupka, ali i nakon

toga u slučaju zahtjeva za javnim pristupom dokumentima sve dok se predmetne informacije smatraju poslovnom tajnom.

Odjeljkom 2. predviđaju se privremene mjere i mjere opreza u obliku privremenih sudskih naloga ili privremene zapljene robe kojom je počinjena povreda (članak 9.). U tom se odjeljku utvrđuju i zaštitne mjere kojima se osigurava pravednost i proporcionalnost privremenih mjera i mjera opreza (članak 10.).

Odjeljkom 3. predviđaju se mjere koje se mogu naložiti na temelju odluke o meritumu. Člankom 11. predviđaju se zabrana korištenja ili odavanja poslovne tajne, zabrana dizajna, ponude, stavljanja na tržište ili korištenja robe kojom je počinjena povreda (ili uvoza odnosno skladištenja robe kojom je počinjena povreda u te svrhe) te korektivne mjere. Korektivnim mjerama zahtijeva se, među ostalim, od počinitelja povrede da uništi ili dostavi izvornom nositelju poslovne tajne sve informacije koje posjeduje na temelju neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne. Člankom 12. utvrđuju se zaštitne mjere kojima se osigurava pravednost i proporcionalnost mjera predviđenih člankom 11.

Naknada za štetu koju je nositelj poslovne tajne pretrpio zbog neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja njegove poslovne tajne definirana je člankom 13., na temelju kojeg se zahtijeva da se u obzir uzmu svi bitni čimbenici, uključujući i nepoštenu dobit koju je stekao tuženik. Dostupna je i mogućnost izračuna naknade štete na temelju hipotetskih tantijema, u skladu s onime što je predviđeno u slučaju povrede prava intelektualnog vlasništva.

Na temelju članka 14. nadležna pravosudna tijela ovlaštena su na zahtjev tužitelja donijeti mjere objave, uključujući objavu odluke o meritumu slučaja pod uvjetom da poslovna tajna nije otkrivena i nakon razmatranja proporcionalnosti mjere.

U Direktivu nisu uključena pravila o prekograničnom izvršenju sudskih odluka jer se o tom pitanju primjenjuju opća pravila EU-a, kojima se u svim državama članicama omogućuje izvršenje sudske odluke kojom se zabranjuje uvoz u EU proizvoda kojima je počinjena povreda.

5.3. Sankcije, izvješćivanje i završne odredbe

Kako bi se osigurali djelotvorna primjena Direktive i ostvarenje željenih ciljeva, poglavljem IV. predviđa se primjena sankcija u slučaju nepoštovanja mjera predviđenih poglavljem III. te ono sadržava odredbe o praćenju i izvješćivanju.

Komisija smatra da u skladu sa zajedničkim izjavama o dokumentima s objašnjenjima² ne postoje dostatni argumenti da se od država članica službeno zatraže dokumenti s objašnjenjima u kojima se objašnjava odnos između sadržaja Direktive i odgovarajućih dijelova instrumenata za prenošenje u nacionalno zakonodavstvo. S tehničkog stajališta, Direktiva nije osobito složena, sadržava ograničeni broj pravnih obveza koje se moraju prenijeti u nacionalno zakonodavstvo te se bavi dobro razgraničenim pitanjem koje je već regulirano na nacionalnoj razini kada je riječ o pravima intelektualnog vlasništva. Stoga prenošenje u nacionalno zakonodavstvo ne bi trebalo biti složeno te bi praćenje prenošenja trebalo biti jednostavno.

² SL C 369 od 17.12.2011., str. 14.–15.

Prijedlog

DIREKTIVE EUROPSKOG PARLAMENTA I VIJEĆA

o zaštiti neobjavljenih znanja i iskustva i poslovnih informacija (poslovne tajne) od neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja

(Tekst značajan za EGP)

EUROPSKI PARLAMENT I VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 114.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

nakon prosljeđivanja nacрта zakonodavnog akta nacionalnim parlamentima,

uzimajući u obzir mišljenje Europskoga gospodarskog i socijalnog odbora³,

nakon savjetovanja s Europskim nadzornikom za zaštitu podataka⁴,

djelujući u skladu s redovnim zakonodavnim postupkom,

budući da:

- (1) Poduzeća i nekomercijalne istraživačke institucije ulažu u stjecanje, razvoj i primjenu znanja i iskustva te informacija, što je glavna sastavnica gospodarstva temeljenog na znanju. Ulaganjima u stvaranje i primjenu intelektualnog kapitala određuje se njihova konkurentnost na tržištu te povrat ulaganja, što je temeljna motivacija za poslovna istraživanja i razvoj. Poduzeća koriste različita sredstva za prisvajanje rezultata svojih inovacijskih aktivnosti ako zbog otvorenosti nije moguće potpuno iskorištavanje ulaganja u istraživanje i inovacije. Jedno od njih je uporaba službenih prava intelektualnog vlasništva kao što su patent, prava na dizajn ili autorska prava. Drugi je način zaštititi pristup i koristiti znanje koje je vrijedno subjektu, a nije opće poznato. Takvo znanje i iskustvo te poslovne informacije, koji su neobjavljeni i koji bi trebali biti povjerljivi, smatraju se poslovnom tajnom. Neovisno o njihovoj veličini, poduzeća smatraju da su poslovne tajne jednako vrijedne kao i ostali oblici prava intelektualnog vlasništva te koriste povjerljivost kao instrument poslovnog upravljanja i upravljanja istraživačkim inovacijama, čime je obuhvaćen raznoliki niz informacija, koje uključuju ne samo tehnološka znanja već i komercijalne podatke kao što su informacije o klijentima i dobavljačima, poslovnim planovima ili tržišnom istraživanju i strategijama. Poslovna tajna stvaratelju omogućuje stjecanje dobiti od izuma i

³ SL C, , str. .

⁴ SL C, , str. .

inovacija jer se njome štiti veliki opseg znanja i iskustva te informacija, kao nadopuna ili alternativa pravima intelektualnog vlasništva, te je stoga osobito važna za istraživanje, inovacije i inovacijske rezultate.

- (2) Otvorene inovacije važan su pokretač stvaranja novog znanja te se njima podupire nastajanje novih i inovacijskih poslovnih modela koji se temelje na uporabi zajednički stvorenog znanja. Poslovna tajna ima važnu ulogu u zaštiti razmjene znanja među poduzećima unutar i izvan unutarnjeg tržišta u kontekstu istraživanja, razvoja i inovacija. Zajednička istraživanja, uključujući prekograničnu suradnju, osobito su važna za povećanje razine poslovnog istraživanja i razvoja unutar jedinstvenog tržišta. Otvorene inovacije omogućuju novim idejama da se probiju na tržište zadovoljavanjem potreba potrošača i rješavanjem društvenih izazova. Na unutarnjem tržištu u okviru kojeg su ograničenja prekograničnoj suradnji svedena na najmanju moguću mjeru i suradnja nije narušena, intelektualnim stvaralaštvom i inovacijama trebala bi se poticati ulaganja u inovacijske procese, usluge i proizvode. Okruženje kojim se potiče intelektualno stvaralaštvo i inovacije važno je i za rast zaposlenosti i poboljšanje konkurentnosti gospodarstva Unije. Poslovna tajna ubraja se među najčešće oblike zaštite intelektualnog stvaralaštva i inovacijskog znanja i iskustva koje poduzeća koriste, no istodobno je postojećim zakonodavnim okvirom Unije ona u najmanjoj mjeri zaštićena u slučaju kada je neovlašteno pribavljaju, koriste ili odaju treće strane.
- (3) Inovacijska poduzeća izložena su u sve većoj mjeri i unutar i izvan Unije nepoštenim praksama kojima je cilj neovlašteno pribavljanje poslovnih tajni, kao što su krađa, neovlašteno umnožavanje, ekonomska špijunaža, kršenje zahtjeva o povjerljivosti. Nedavni razvoji situacije, kao što su globalizacija, veća eksternalizacija, duži nabavni lanci, veće korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija, pridonose povećanju rizika tih praksi. Neovlaštenim pribavljanjem, korištenjem i odavanjem poslovne tajne ugrožava se sposobnost zakonskog nositelja poslovne tajne da iskoristi prednost prvog ponuđača korištenjem rezultata svojih inovativnih nastojanja. Bez učinkovitih i usporedivih pravnih sredstava za zaštitu poslovne tajne u Uniji, umanjuju se poticaji za pokretanje inovacijskih prekograničnih aktivnosti na unutarnjem tržištu te se ne može iskoristiti potencijal poslovne tajne kao pokretača gospodarskog rasta i zapošljavanja. Stoga se obeshrabruju inovacije i kreativnost te se smanjuju ulaganja, što utječe na neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta te smanjenje njegova potencijala za poticanje rasta.
- (4) Na temelju međunarodnih nastojanja poduzetih u okviru Svjetske trgovinske organizacije u pogledu rješavanja tog problema sklopljen je Sporazum o trgovinskim aspektima prava intelektualnog vlasništva (Sporazum o TRIPS-u). On među ostalim sadržava odredbe o zaštiti poslovne tajne u slučaju kada je neovlašteno pribavljaju, koriste ili odaju treće strane, koje predstavljaju zajedničke međunarodne standarde. Sve države članice kao i Unija obvezne su poštovati taj Sporazum koji je odobren Odlukom Vijeća 94/800/EZ⁵.
- (5) Unatoč Sporazumu o TRIPS-u zakonodavstvo država članica znatno se razlikuje u pogledu zaštite poslovne tajne u slučaju kada je neovlašteno pribavljaju, koriste ili odaju treće osobe. Primjerice, u svim državama članicama ne postoji nacionalno

⁵ Odluka Vijeća od 22. prosinca 1994. o sklapanju u ime Europske zajednice, s obzirom na pitanja iz njezine nadležnosti, sporazuma postignutih u Urugvajskom krugu multilateralnih pregovora (1986. – 1994.) (SL L 336, 23.12.1994., str. 1.).

utvrđena definicija poslovne tajne i/ili neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne tako da zaštita nije lako dostupna i razlikuje se među državama članicama. Nadalje, ne postoji usklađenost u pogledu pravnih sredstava u okviru građanskog prava u slučaju neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne jer u svim državama članicama nisu dostupni nalozi o zabrani i sprječavanju aktivnosti protiv trećih strana koje nisu konkurenti zakonitom nositelju poslovne tajne. Države članice razlikuju se i u pogledu postupanja prema trećim stranama koje su u dobroj vjeri pribavile poslovnu tajnu, ali su tijekom korištenja saznale da su poslovnu tajnu pribavile od druge strane koja je prethodno neovlašteno pribavila tu poslovnu tajnu.

- (6) Nacionalni propisi razlikuju se i u tome mogu li zakoniti nositelji poslovne tajne zahtijevati uništenje robe koju se proizvele treće strane koje neovlašteno koriste poslovnu tajnu ili povrat odnosno uništenje svih dokumenata, spisa ili materijala koji sadržavaju ili kojima se primjenjuje poslovna tajna koja je neovlašteno pribavljena ili korištena. Nadalje, u mjerodavnim nacionalnim propisima o izračunu naknade štete ne uzima se uvijek u obzir neopipljiva narav poslovne tajne, čime se otežava dokazivanje stvarno izgubljene dobiti ili nepoštenog bogaćenja počinitelja povrede ako se ne može utvrditi tržišna vrijednost predmetne informacije. Svega se u nekoliko država članica omogućuje primjena apstraktnih pravila o izračunu naknade štete na temelju razumnog tantijema ili naknada koje bi se trebale platiti da je postojala licencija za korištenje poslovne tajne. Nadalje, propisima u mnogim državama članicama ne jamči se očuvanje povjerljivosti poslovne tajne ako nositelj poslovne tajne podnese prijavu u slučaju kada treća osoba navodno neovlašteno pribavlja, koristi ili odaje poslovnu tajnu, čime se smanjuje privlačnost postojećih mjera i pravnih sredstava te slabi postojeća zaštita.
- (7) Razlike u pravnoj zaštiti poslovne tajne koju osiguravaju države članice podrazumijevaju da unutar Unije ne postoji istovrijedna razina zaštite, što dovodi do rascjepkanosti unutarnjeg tržišta u tom području i slabljenja odvraćajućeg učinka propisa. Učinak na unutarnje tržište postoji u onoj mjeri u kojoj se takvim razlikama smanjuju poticaji poduzećima za pokretanje inovacijskih prekograničnih gospodarskih aktivnosti, uključujući partnersku suradnju u području istraživanja ili proizvodnje, eksternalizaciju ili ulaganja u drugim državama članicama, što bi ovisilo o korištenju informacija koje su zaštićene kao poslovna tajna. Prekogranično istraživanje i razvoj, kao i inovacijske aktivnosti, uključujući s njima povezanu proizvodnju i kasniju prekograničnu trgovinu, postaju manje privlačnima i težima unutar Unije, što isto dovodi do neučinkovitosti u području inovacija na razini Unije. Nadalje, veći poslovni rizici javljaju se u državama članicama s usporedivo nižom razinom zaštite, u kojima se poslovne tajne lakše krađu ili se na drugačiji način neovlašteno pribavljaju. Posljedica toga je neučinkovita raspodjela kapitala za inovacije kojima se potiče rast na unutarnjem tržištu zbog većih troškova zaštitnih mjera kako bi se nadoknadila neučinkovita pravna zaštita u nekim državama članicama. Time se pogoduje i aktivnostima nelojalnih konkurenata koji bi na temelju neovlaštenog pribavljanja poslovne tajne mogli robu proizvedenu na taj način proširiti na unutarnjem tržištu. Razlikama u zakonodavnim okvirima pridonosi se i uvozu robe iz trećih zemalja u Uniju putem ulaznih točaka sa slabijom zaštitom u slučajevima kada se dizajn, proizvodnja ili stavljanje na tržište te robe temelje na ukradenoj ili na drugačiji način neovlašteno pribavljenoj poslovnoj tajni. Općenito se tim razlikama dovodi u pitanje pravilno funkcioniranje unutarnjeg tržišta.

- (8) Primjereno je predvidjeti propise na razini Unije kako bi se uskladili nacionalni zakonodavni sustavi radi osiguranja dostatne i usklađene razine pravnih sredstava na unutarnjem tržištu u slučaju neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne. U tu svrhu važno je utvrditi homogenu definiciju poslovne tajne, a da se pritom ne ograničava predmet koji se zaštićuje od neovlaštenog pribavljanja. Takvom bi definicijom stoga trebale biti obuhvaćene poslovne informacije, tehnološke informacije i znanja i iskustva ako postoji opravdani interes da se očuva povjerljivost i opravdana očekivanja o očuvanju te povjerljivosti. U načelu ta definicija ne bi trebala uključivati trivijalne informacije i ne bi se trebala odnositi na znanja i vještine koje zaposlenici steknu tijekom uobičajenog tijeka zaposlenja te koje su poznate ili su dostupne osobama unutar krugova u okviru kojih se predmetne informacije koriste.
- (9) Važno je utvrditi i okolnosti na temelju kojih je pravna zaštita opravdana. Stoga je potrebno utvrditi postupanje i praksu koji se smatraju neovlaštenim pribavljanjem, korištenjem ili odavanjem poslovne tajne. Neovlaštenim odavanjem poslovne tajne ne smatra se kada institucije i tijela Unije ili nacionalna javna tijela odaju poslovne informacije koje posjeduju na temelju obveza iz Uredbe (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća ⁶ ili drugih propisa o pristupu dokumentima.
- (10) U interesu inovacija i jačanja tržišnog natjecanja, odredbama ove Direktive ne bi se trebalo uspostaviti isključivo pravo na znanja i iskustvo ili informacije koje se štite kao poslovna tajna. Stoga je i dalje moguće neovisno otkrivanje istog znanja i iskustva i informacija, a konkurenti nositelja poslovne tajne imaju pravo koristiti obrnuti inženjering za svaki zakonski stečeni proizvod.
- (11) U skladu s načelom proporcionalnosti, mjere i pravna sredstva namijenjena zaštititi poslovne tajne trebali bi biti prilagođeni ostvarenju cilja neometanog funkcioniranja unutarnjeg tržišta za istraživanje i inovacije, a da se pritom ne ugrožavaju ostali ciljevi i načela od javnog interesa. U tom pogledu mjerama i pravnim sredstvima osigurava se da nadležna pravosudna tijela mogu objasniti vrijednost poslovne tajne, težinu postupanja koje dovodi do neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne kao i učinke takvog postupanja. Trebalo bi se osigurati i da nadležna pravosudna tijela imaju diskrecijsko pravo procijeniti interese stranaka u sporu, kao i interese trećih strana, uključujući po potrebi i potrošače.
- (12) Neometano funkcioniranje unutarnjeg tržišta bilo bi ugroženo kada bi se predviđene mjere i pravna sredstva koristili za ostvarenje nezakonitih namjera koje nisu u skladu s ciljevima ove Direktive. Stoga je važno osigurati da su pravosudna tijela ovlaštena kazniti zloporabe koje počinu tužitelji koji postupaju u lošoj vjeri i podnesu očigledno neutemeljene tužbene zahtjeve. Važno je i da se predviđenim mjerama i pravnim sredstvima ne ograniči sloboda izražavanja i informiranja (koja uključuje slobodu medija i pluralizam kako je utvrđeno člankom 11. Povelje Europske unije o temeljnim pravima) ili prijavljivanja nepravilnosti. Stoga se zaštita poslovne tajne ne bi trebala odnositi na slučajeve u kojima je odavanje poslovne tajne u općem interesu ako se otkrije odgovarajuća povreda ili počinjeni prijestup.
- (13) Radi pravne sigurnosti i uzimajući u obzir da se od zakonskih nositelja poslovne tajne očekuje da izvršavaju obvezu u pogledu očuvanja povjerljivosti vrijednih poslovnih tajni i praćenja njihova korištenja, čini se primjerenim ograničiti mogućnost djelovanja

⁶ Uredba (EZ) br. 1049/2001 Europskog parlamenta i Vijeća od 30. svibnja 2001. o javnom pristupu dokumentima Europskog parlamenta, Vijeća i Komisije (SL L 145, 31.5.2001., str. 43.).

u cilju zaštite poslovne tajne na ograničeno razdoblje nakon datuma kada nositelj poslovne tajne postane svjestan, ili je imao razloga postati svjestan, da je treća strana neovlašteno pribavila, koristila ili odala njegovu poslovnu tajnu.

- (14) Mogućnost da bi se tijekom spora mogla ugroziti povjerljivost poslovne tajne često sprječava zakonske nositelje poslovne tajne da pokrenu sudski postupak u cilju zaštite svoje poslovne tajne, čime se ugrožava učinkovitost predviđenih mjera i pravnih sredstava. Stoga je potrebno utvrditi, primjenjujući odgovarajuće zaštitne mjere kojima se osigurava pravo na pošteno suđenje, posebne zahtjeve namijenjene zaštiti povjerljivosti poslovne tajne koja je predmet spora tijekom sudskog postupka koji je pokrenut u cilju njezine zaštite. Oni bi trebali uključivati mogućnost ograničenja pristupa dokazima i ročištima ili objave samo nepovjerljivih dijelova sudskih odluka. Ta bi zaštita trebala biti na snazi i nakon što završi sudski postupak ako informacije koje se smatraju poslovnom tajnom nisu u javnoj domeni.
- (15) U slučaju kada treća strana neovlašteno pribavi poslovnu tajnu, to može imati razarajući učinak na zakonskog nositelja poslovne tajne jer kad se ta tajna jednom javno otkrije, njezin nositelj se više ne može vratiti u situaciju koja je prethodila gubitku poslovne tajne. Stoga je ključno predvidjeti brze i dostupne privremene mjere kojima se bez odgode prekida neovlašteno pribavljanje, korištenje ili odavanje poslovne tajne. Taj bi pravni lijek trebao biti dostupan, a da se pritom ne čeka odluka o merituma predmeta, istodobno poštujući pravo na obranu i načelo proporcionalnosti te uzimajući u obzir značajke dotičnog predmeta. Mogu se zahtijevati i jamstva dostatna za financiranje troškova i štete koja je tuženiku nanесena neopravdanom prijavom, osobito u slučaju kada bi se odgodom nanijela nepopravljiva šteta zakonitom nositelju poslovne tajne.
- (16) Stoga je važno predvidjeti mjere sprječavanja daljnjeg neovlaštenog korištenja ili odavanja poslovne tajne. Kako bi mjere zabrane bile djelotvorne, u slučaju kada se zahtijeva vremensko ograničenje, trajanje njihove primjene trebalo bi biti dostatno da se uklone sve komercijalne koristi koje bi treća strana mogla ostvariti na temelju neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne. U svakom slučaju mjere te vrste ne bi se trebale primjenjivati ako su informacije koje su izvorno bile obuhvaćene poslovnom tajnom javno dobro zbog razloga za koje tuženik nije odgovoran.
- (17) Poslovna tajna može se neovlašteno koristiti za dizajn, proizvodnju ili stavljanje na tržište robe ili njezinih sastavnih dijelova, koja se može proširiti na unutarnjem tržištu, što utječe na komercijalne interese nositelja poslovne tajne i funkcioniranje unutarnjeg tržišta. U tim slučajevima i kada dotična poslovna tajna znatno utječe na kvalitetu, vrijednost ili cijenu predmetne robe ili na smanjenje troška, olakšavanja ili ubrzavanja postupaka proizvodnje ili stavljanja na tržište, važno je ovlastiti pravosudna tijela da nalože odgovarajuće mjere kako bi se osiguralo da se ta roba ne stavi na tržište ili da se ukloni s tržišta. Uzimajući u obzir globalni značaj trgovine, potrebno je i da te mjere uključuju zabranu uvoza te robe u Uniju ili njezino skladištenje za potrebe ponude ili stavljanja na tržište. Uzimajući u obzir načelo proporcionalnosti, korektivne mjere ne bi nužno trebale podrazumijevati uništenje robe ako su dostupne druge održive mogućnosti, kao što je uklanjanje s robe svojstva kojom je počinjena povreda ili odlaganje robe izvan tržišta, primjerice donacijama dobrotvornim organizacijama.

- (18) Moguće je da je osoba poslovnu tajnu izvorno pribavila u dobroj vjeri te je tek u kasnijoj fazi, nakon što joj je izvorni nositelj poslovne tajne uručio obavijest, postala svjesna da je njezino poznavanje dotične poslovne tajne proizašlo iz izvora koji su neovlašteno koristili ili odali tu poslovnu tajnu. Kako bi se izbjeglo da se u okolnostima predviđenima korektivnim mjerama ili sudskim nalogima uzrokuje nerazmjerna šteta toj osobi, države članice trebale bi, u odgovarajućim slučajevima, predvidjeti mogućnost novčane naknade koja se kao alternativna mjera dodjeljuje oštećenoj strani, pod uvjetom da iznos te naknade ne premašuje iznos tantijema ili naknada koje bi se trebale platiti da je ta osoba dobila odobrenje za korištenje dotične poslovne tajne, za razdoblje u kojem je izvorni nositelj poslovne tajne mogao spriječiti korištenje poslovne tajne. Ipak, ako bi neovlašteno korištenje poslovne tajne podrazumijevalo povredu drugih propisa osim onih predviđenih ovom Direktivom ili ako bi se time vjerojatno uzrokovala šteta potrošačima, takvo neovlašteno korištenje ne bi se trebalo dopustiti.
- (19) Kako bi se spriječilo da osoba, koja je svjesno neovlašteno pribavila, koristila ili odala poslovnu tajnu odnosno koja je za to razumno trebala znati, ostvari korist takvim postupanjem te kako bi se osiguralo da, u mjeri u kojoj je to moguće, oštećeni nositelj poslovne tajne ima isti položaj kao da se takvo postupanje nije ni dogodilo, potrebno je osigurati odgovarajuću naknadu štete pretrpljene zbog neovlaštenog postupanja. Prilikom izračuna iznosa naknade štete koja se dodjeljuje oštećenom nositelju poslovne tajne trebali bi se uzeti u obzir svi odgovarajući čimbenici, kao što su gubitak zarade koju je imao nositelj poslovne tajne ili nepoštena dobit koju je ostvario počinitelj povrede te po potrebi moralna šteta koja je nanescena nositelju poslovne tajne. Kao alternativa, u slučajevima kada bi zbog neopipljive naravi poslovne tajne bilo teško utvrditi iznos stvarno pretrpljene štete, iznos odštete mogao bi se temeljiti na elementima kao što su tantijemi ili naknade koje bi se trebale platiti da je počinitelj povrede zatražio odobrenje za korištenje dotične poslovne tajne. Cilj nije uvesti obvezu propisivanja kaznene odštete već omogućiti naknadu štete utemeljene na objektivnom kriteriju, istovremeno uzimajući u obzir troškove koje je imao nositelj poslovne tajne, kao što su troškovi utvrđivanja i istraživanja.
- (20) U slučajevima koji se odnose na neovlašteno pribavljanje, korištenje ili odavanje poslovne tajne, korisno je objavljivati odluke, uključujući po potrebi i istaknuto oglašavanje, kao dodatno sredstvo za odvracanje budućih počinitelja povrede te radi podizanja svijesti šire javnosti, pod uvjetom da se objavom ne otkrije poslovna tajna ni da se nerazmjerno utječe na privatnost i ugled fizičkih osoba.
- (21) Djelotvornost mjera i pravnih sredstava dostupnih nositeljima poslovne tajne mogla bi se ugroziti u slučajevima nepoštovanja odgovarajućih odluka koje su donijela nadležna pravosudna tijela. Zbog toga je potrebno osigurati da ta tijela imaju primjerene ovlasti izricanja sankcija.
- (22) Kako bi se olakšala usklađena primjena mjera zaštite poslovne tajne, primjereno je osigurati sustave suradnje i razmjene informacija među državama članicama s jedne strane, te između država članica i Komisije s druge strane, osobito uspostavom mreže dopisnika koje imenuju države članice. Nadalje, kako bi se preispitalo ispunjuju li se tim mjerama zadani ciljevi, Komisija ispituje, po potrebi uz pomoć Europskog opservatorija za kršenje prava intelektualnog vlasništva, primjenu ove Direktive i djelotvornost poduzetih nacionalnih mjera.

- (23) Ovom Direktivom poštuju se temeljna prava i osobito uzimaju u obzir načela priznata Poveljom Europske unije o temeljnim pravima, osobito pravo na poštovanje privatnog i obiteljskog života, pravo na zaštitu osobnih podataka, pravo na slobodu izražavanja i informiranja, sloboda odabira zanimanja i pravo na zaposlenje, sloboda poduzetništva, pravo na vlasništvo, pravo na dobru upravu, pristup dokumentaciji i očuvanje tajnosti poslovnih aktivnosti, pravo na učinkoviti pravni lijek i pošteno suđenje te pravo na obranu.
- (24) Važno je da se poštuju pravo na privatnost i zaštitu osobnih podataka svih osoba uključenih u spor povezan s neovlaštenim pribavljanjem, korištenjem ili odavanjem poslovne tajne te osoba čiji su osobni podatci obrađeni. Direktivom 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁷ uređuje se obrada osobnih podataka koja se provodi u državama članicama u okviru ove Direktive te pod nadzorom nadležnih tijela država članica, osobito javnih neovisnih tijela koje imenuju države članice.
- (25) Budući da se cilj ove Direktive, tj. postizanje neometanog funkcioniranja unutarnjeg tržišta uspostavom dostatne i usporedive razine pravnih sredstava na unutarnjem tržištu u slučaju neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne, ne može dostatno ostvariti na razini država članica te se zbog opsega i učinka može bolje ostvariti na razini Unije, Unija može donijeti mjere u skladu s načelom supsidijarnosti kako je utvrđeno člankom 5. Ugovora o Europskoj uniji. U skladu s načelom proporcionalnosti, kako je utvrđeno tim člankom, ova Direktiva ne prelazi okvire onog što je potrebno za postizanje tog cilja.
- (26) Cilj ove Direktive nije utvrđivanje usklađenih pravila za pravosudnu suradnju, nadležnost, priznavanje i izvršenje odluka u građanskim i trgovačkim stvarima, niti rješavanje pitanja mjerodavnog prava. Ostali instrumenti Unije kojima se općenito uređuju ta pitanja trebali bi se u načelu i dalje primjenjivati na područje obuhvaćeno ovom Direktivom.
- (27) Ova Direktiva ne smije utjecati na primjenu pravila o tržišnom natjecanju, osobito članaka 101. i 102. Ugovora o funkcioniranju Europske unije. Mjere predviđene ovom Direktivom ne bi se trebale koristiti za nepropisno ograničavanje tržišnog natjecanja na način koji se protivi Ugovoru.
- (28) Mjere donesene radi zaštite poslovne tajne od neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja ne bi smjele utjecati na primjenu ostalog odgovarajućeg zakonodavstva u ostalim područjima uključujući prava intelektualnog vlasništva, privatnost, pristup dokumentima i ugovorno pravo. Međutim, u slučaju preklapanja područja primjene Direktive 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća⁸ i područja primjene ove Direktive, ova Direktiva ima prednost kao *lex specialis*.

⁷ Direktiva 95/46/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 24. listopada 1995. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom protoku takvih podataka (SL L 281, 23.11.1995., str. 31.).

⁸ Direktiva 2004/48/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2004. o provedbi prava intelektualnog vlasništva, SL L 157, 30.4.2004., str. 45.

DONIJELI SU OVU DIREKTIVU:

Poglavlje I.

Predmet i područje primjene

Članak 1. Predmet

Ovom se Direktivom utvrđuju pravila o zaštiti od neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne.

Članak 2. Definicije

Za potrebe ove Direktive primjenjuju se sljedeće definicije:

1. „poslovna tajna” znači informacije koje ispunjuju sljedeće zahtjeve:
 - (a) tajne su u smislu da nisu, u cijelosti ili u određenom sastavu ili kombinaciji svojih sastavnih dijelova, općepoznate ili lako dostupne osobama iz krugova koji se uobičajeno bave tom vrstom informacija;
 - (b) imaju komercijalnu vrijednost zbog toga što su tajne;
 - (c) na njih su se primijenili odgovarajući postupci na temelju kojih je osoba koja ih zakonski nadzire osigurala njihovu tajnost.
2. „nositelj poslovne tajne” znači svaka fizička ili pravna osoba koja zakonski nadzire poslovnu tajnu.
3. „počinitelj povrede” znači svaka fizička ili pravna osoba koja je neovlašteno pribavila, koristila ili odala poslovnu tajnu.
4. „roba kojom je počinjena povreda” znači roba za čiji se dizajn, kvalitetu, postupak proizvodnje ili stavljanje na tržište znatno iskoristila poslovna tajna koja je neovlašteno pribavljena, korištena ili odana.

Poglavlje II.

Neovlašteno pribavljanje, korištenje i odavanje poslovne tajne

Članak 3.

Neovlašteno pribavljanje, korištenje i odavanje poslovne tajne

1. Države članice osiguravaju da nositelj poslovne tajne ima pravo primijeniti mjere, postupke i pravna sredstva predviđena ovom Direktivom u cilju sprječavanja neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne odnosno ostvarenja pravne zaštite u pogledu toga.
2. Pribavljanje poslovne tajne bez pristanka nositelja poslovne tajne smatra se neovlaštenim u slučajevima kada je to učinjeno namjerno ili krajnjom nepažnjom pomoću:
 - (a) neovlaštenog pristupa svim dokumentima, predmetima, materijalima, tvarima ili elektroničkim spisima, ili njihova umnožavanja, a koje zakonski nadzire nositelj poslovne tajne i koji sadržavaju poslovnu tajnu ili se poslovna tajna može iz njih izvesti;
 - (b) krađe;
 - (c) podmićivanja;
 - (d) prijevare;
 - (e) kršenja ili poticanja na kršenje ugovora o povjerljivosti ili bilo koje obveze o očuvanju tajnosti;
 - (f) bilo kojeg drugog postupanja koje se u tim okolnostima smatra protivnim poštenim poslovnim praksama.
3. Korištenje ili odavanje poslovne tajne smatra se neovlaštenim u slučajevima kada to namjerno ili krajnjom nepažnjom, i bez pristanka nositelja poslovne tajne, učini osoba za koju se utvrdi da ispunjuje neki od sljedećih uvjeta:
 - (a) poslovnu tajnu pribavila je neovlašteno;
 - (b) krši ugovor o povjerljivosti ili bilo koju obvezu o očuvanju tajnosti;
 - (c) krši ugovornu ili bilo koju drugu obvezu kojom se ograničava korištenje poslovne tajne.
4. Korištenje ili odavanje poslovne tajne smatra se neovlaštenim i u slučajevima ako je osoba u trenutku korištenja ili odavanja znala ili je u tim okolnostima trebala znati da je poslovna tajna pribavljena od druge osobe koja je neovlašteno koristila ili odala poslovnu tajnu u smislu stavka 3.

5. Neovlaštenim korištenjem poslovne tajne smatraju se i svjesna i namjerna proizvodnja, ponuda ili stavljanje na tržište robe kojom je počinjena povreda odnosno uvoz, izvoz ili skladištenje robe kojom je počinjena povreda u te svrhe.

Članak 4.

Ovlašteno pribavljanje, korištenje i odavanje poslovne tajne

1. Pribavljanje poslovne tajne smatra se ovlaštenim u slučajevima kada je ona pribavljena jednim od sljedećih načina:
 - (a) neovisnim otkrićem ili stvaralaštvom;
 - (b) opažanjem, proučavanjem, rastavljanjem ili testiranjem proizvoda ili predmeta koji je dostupan javnosti ili koji zakonski posjeduje osoba koja je pribavila informacije;
 - (c) ostvarivanjem prava predstavnika radnika na informiranje i savjetovanje u skladu sa zakonodavstvom i/ili praksama Unije i država članica;
 - (c) svim drugim praksama koje su u tim okolnostima u skladu s poštenim poslovnim praksama.
2. Države članice osiguravaju da se pravo primjene mjera, postupaka i pravnih sredstava predviđenih ovom Direktivom ne primjenjuje ako je navodno pribavljanje, korištenje ili odavanje poslovne tajne učinjeno u jednim od sljedećih slučajeva:
 - (a) radi zakonskog ostvarenja prava na slobodu izražavanja i informiranja;
 - (b) za potrebe otkrivanja povrede, prijestupa ili nezakonite aktivnosti koju je počinio podnositelj tužbenog zahtjeva, pod uvjetom da je navodno pribavljanje, korištenje ili odavanje poslovne tajne bilo potrebno za to otkrivanje te da je tuženik djelovao u općem interesu;
 - (c) poslovnu tajnu odali su radnici svojim predstavnicima u okviru zakonskog izvršenja njihovih predstavničkih dužnosti;
 - (d) za potrebe ispunjenja neugovorne obveze;
 - (e) za potrebe zaštite zakonitih interesa.

Poglavlje III.

Mjere, postupci i pravna sredstva

ODJELJAK 1. OPĆE ODREDBE

Članak 5. Opća obveza

1. Države članice predviđaju mjere, postupke i pravna sredstva koji su potrebni radi osiguravanja dostupnosti pravnih sredstava u okviru građanskog prava od neovlaštenog pribavljanja, korištenja i odavanja poslovne tajne.
2. Te mjere, postupci i pravna sredstva:
 - (a) poštteni su i pravični;
 - (b) nisu nepotrebno složeni ili skupi te ne uključuju nerazumne rokove ili neopravdana kašnjenja;
 - (c) djelotvorni su i odvrćajući.

Članak 6. Proporcionalnost i zlouporaba spora

1. Države članice osiguravaju da nadležna pravosudna tijela mjere, postupke i pravna sredstva u skladu s ovom Direktivom provode:
 - (a) na razmjernan način;
 - (b) izbjegavanjem stvaranja prepreka zakonitoj trgovini na unutarnjem tržištu;
 - (c) predviđanjem zaštitnih mjera protiv zlouporabe.
2. U slučajevima kada nadležna pravosudna tijela utvrde da je tužbeni zahtjev o neovlaštenom pribavljanju, korištenju ili odavanju poslovne tajne očito neutemeljen te da je podnositelj tužbenog zahtjeva pokrenuo sudski postupak u lošoj vjeri kako bi nepošteno odgodio ili ograničio pristup tuženika tržištu odnosno kako bi zastrašivao ili uznemiravao tuženika, države članice osiguravaju da ta nadležna pravosudna tijela mogu poduzeti sljedeće mjere:
 - (a) izricati sankcije podnositelju tužbenog zahtjeva;
 - (b) naložiti širenje informacija u vezi s odlukom donesenom u skladu s člankom 14.

Mjere iz prvog podstavka ne dovode u pitanje mogućnost tuženika da zatraži naknadu štete ako je to moguće na temelju zakonodavstva Unije ili nacionalnog zakonodavstva.

Članak 7. Zastara

Države članice osiguravaju da se djelovanja u pogledu primjene mjera, postupaka i pravnih sredstava predviđenih ovom Direktivom mogu poduzeti u roku od najmanje godinu dana, ali najduže dvije godine od dana kada je podnositelj tužbenog zahtjeva postao svjestan, ili je imao razloga postati svjestan, posljednje činjenice koja je dovela do djelovanja.

Članak 8. Očuvanje povjerljivosti poslovne tajne tijekom sudskog postupka

1. Države članice osiguravaju da stranke, njihovi pravni zastupnici, sudski službenici, svjedoci, stručnjaci i sve druge osobe koje sudjeluju u sudskom postupku koji se odnosi na neovlašteno pribavljanje, korištenje ili odavanje poslovne tajne, ili koji imaju pristup dokumentima koji su sastavni dio tog postupka, ne smiju koristiti ili odati bilo koju poslovnu tajnu ili navodnu poslovnu tajnu za koju su saznali na temelju tog sudjelovanja ili pristupa.

Obveza iz prvog podstavka prestaje važiti u bilo kojoj od sljedećih okolnosti:

- (a) ako se tijekom sudskog postupka utvrdi da navodna poslovna tajna ne ispunjuje zahtjeve iz članka 2. točke 1.;
 - (b) ako informacije tijekom vremena postanu općepoznate ili lako dostupne osobama iz krugova koji se uobičajeno bave tom vrstom informacija.
2. Države članice osiguravaju i da nadležna pravosudna tijela mogu, na temelju propisno obrazloženog zahtjeva koji podnese neka stranka, poduzeti posebne mjere koje su potrebne za očuvanje povjerljivosti bilo koje poslovne tajne ili navodne poslovne tajne koja se koristi ili na koju se upućuje tijekom sudskog postupka koji se odnosi na neovlašteno pribavljanje, korištenje ili odavanje poslovne tajne.

Mjere iz prvog podstavka moraju barem uključivati mogućnost:

- (a) ograničavanja pristupa dokumentima s poslovnom tajnom koje dostave stranke ili treće strane, u cijelosti ili djelomično;
- (b) ograničavanja pristupa ročištima na kojima bi se mogla odati poslovna tajna te s njima povezanim zapisnicima ili transkriptima. U iznimnim okolnostima i na temelju odgovarajućeg obrazloženja, nadležna pravosudna tijela mogu strankama ograničiti pristup tim ročištima te naložiti da se ona odvijaju samo u prisutnosti pravnih zastupnika stranaka i ovlaštenih stručnjaka koji podliježu obvezi povjerljivosti iz stavka 1.;
- (c) osiguravanja dostupnosti nepovjerljive verzije svake sudske odluke u kojima su uklonjeni odlomci koji sadržavaju poslovnu tajnu.

Ako nadležno pravosudno tijelo odluči da se dokazi koje zakonski posjeduje jedna stranka ne smiju odati drugoj stranci zbog potrebe da se zaštiti poslovna tajna ili navodna poslovna tajna u skladu s točkom (a) drugog podstavka ovog stavka te ako su ti dokazi bitni za ishod spora, pravosudno tijelo može unatoč tomu dopustiti otkrivanje tih informacija pravnim zastupnicima druge stranke te, po potrebi, ovlaštenim stručnjacima koji podliježu obvezi povjerljivosti iz stavka 1.

3. Prilikom odlučivanja o prihvatanju ili odbijanju tužbenog zahtjeva iz stavka 2. i procjene njegove proporcionalnosti, nadležna pravosudna tijela uzimaju u obzir zakonite interese stranaka i, po potrebi, trećih strana, te moguću štetu za bilo koju od stranaka te, po potrebi, trećih strana, koja može proizaći iz prihvatanja ili odbijanja tog zahtjeva.
4. Svaka obrada osobnih podataka u skladu sa stavcima 1., 2. i 3. provodi se u skladu s Direktivom 95/46/EZ.

ODJELJAK 2.

PRIVREMENE MJERE I MJERE OPREZA

Članak 9.

Privremene mjere i mjere opreza

1. Države članice osiguravaju da nadležna pravosudna tijela mogu, na zahtjev nositelja poslovne tajne, protiv navodnog počinitelja povrede naložiti bilo koju od sljedećih privremenih mjera i mjera opreza:
 - (a) prekid ili, ovisno o slučaju, zabranu korištenja ili odavanja poslovne tajne na privremenoj osnovi;
 - (b) zabranu proizvodnje, ponude ili stavljanja na tržište robe kojom je počinjena povreda odnosno uvoza, izvoza ili skladištenja robe kojom je počinjena povreda u te svrhe;
 - (c) zapljenu ili predaju robe za koju se sumnja da je njome počinjena povreda, uključujući uvezenu robu, kako bi se spriječio njezin ulazak na tržište ili stavljanje u promet na tržištu.
2. Države članice osiguravaju da nadležna pravosudna tijela mogu dopustiti nastavak navodnog neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne pod uvjetom da se podnesu jamstva kojima se osigurava naknada štete nositelju poslovne tajne.

Članak 10.

Uvjeti za podnošenje tužbenog zahtjeva i zaštitne mjere

1. Države članice osiguravaju da su nadležna pravosudna tijela ovlaštena, u pogledu mjera iz članka 9., zatražiti od podnositelja tužbenog zahtjeva da dostavi dokaze koji se mogu razumno smatrati dostupnima kako bi se dokazalo da poslovna tajna postoji, da je podnositelj tužbenog zahtjeva zakonski nositelj poslovne tajne i da je poslovna

tajna neovlašteno pribavljena, da se poslovna tajna neovlašteno koristi ili je neovlašteno odana, odnosno da je neovlašteno pribavljanje, korištenje ili odavanje poslovne tajne neminovno.

2. Države članice osiguravaju da su nadležna pravosudna tijela obvezna, prilikom odlučivanja o prihvatanju ili odbijanju tužbenog zahtjeva i procjene njegove proporcionalnosti, uzeti u obzir vrijednost poslovne tajne, mjere poduzete radi zaštite poslovne tajne, postupanje tuženika prilikom pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne, učinak neovlaštenog odavanja ili korištenja poslovne tajne, zakonite interese stranaka i mogući učinak prihvatanja ili odbijanja tužbenog zahtjeva na stranke, zakonite interese trećih strana, javni interes i zaštitu temeljnih prava, uključujući slobodu izražavanja i informiranja.
3. Države članice osiguravaju da se, na zahtjev tuženika, privremene mjere iz članka 9. ukidaju ili da na drugi način prestaju proizvoditi učinak ako:
 - (a) podnositelj zahtjeva ne pokrene pred nadležnim pravosudnim tijelima sudski postupak za donošenje odluke o meritumu predmeta u razumnom roku koji utvrdi pravosudno tijelo koje je naložilo mjere u slučaju kada je to dopušteno na temelju zakonodavstva države članice, ili u slučaju nepostojanja te odluke, u roku od najviše 20 radnih dana ili 31 kalendarskog dana, ovisno o tome koji je rok duži;
 - (b) dotične informacije u međuvremenu više ne ispunjuju zahtjeve iz članka 2. točke 1. zbog razloga za koje tuženik nije odgovoran.
4. Države članice osiguravaju da nadležna pravosudna tijela mogu poduzeti privremene mjere iz članka 9. pod uvjetom da podnositelj tužbenog zahtjeva podnese odgovarajuće osiguranje ili istovrijedno jamstvo kojim se osigurava naknada za bilo koju štetu koju je tuženik pretrpio ili po potrebi bilo koja druga osoba na koju su mjere imale učinak.
5. Ako se privremene mjere ukidaju na temelju stavka 3. točke (a) ili prestaju vrijediti zbog postupanja ili propusta podnositelja tužbenog zahtjeva, odnosno ako se naknadno utvrdi da nije bilo neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne ili prijetnje od takvog postupanja, nadležna pravosudna tijela ovlaštena su, na zahtjev tuženika ili oštećene treće osobe, podnositelju tužbenog zahtjeva naložiti da tuženiku ili oštećenoj trećoj strani osigura naknadu štete uzrokovane tim mjerama.

ODJELJAK 3.

MJERE KOJE PROIZLAZE IZ ODLUKE O MERITUMU PREDMETA

Članak 11.

Sudski nalozi i korektivne mjere

1. U slučaju da se donesenom sudskom odlukom utvrdi neovlašteno pribavljanje, korištenje ili odavanje poslovne tajne, države članice osiguravaju da nadležna pravosudna tijela mogu, na zahtjev podnositelja tužbenog zahtjeva, protiv počinitelja povrede naložiti sljedeće:

- (a) prekid ili, ovisno o slučaju, zabranu korištenja ili odavanja poslovne tajne;
 - (b) zabranu proizvodnje, ponude ili stavljanja na tržište robe kojom je počinjena povreda odnosno uvoza, izvoza ili skladištenja robe kojom je počinjena povreda u te svrhe;
 - (c) donošenje odgovarajućih korektivnih mjera u odnosu na robu kojom je počinjena povreda.
2. Korektivne mjere iz stavka 1. točke (c) uključuju:
- (a) izjavu o povredi;
 - (b) povlačenje s tržišta robe kojom je počinjena povreda;
 - (c) uklanjanje s robe svojstva kojom je počinjena povreda;
 - (d) uništenje robe kojom je počinjena povreda ili po potrebi njezino povlačenje s tržišta, pod uvjetom da se takvim djelovanjem ne ugrožava zaštita dotične poslovne tajne;
 - (e) uništenje u cijelosti ili dijelova svih dokumenata, predmeta, materijala, tvari ili elektroničkih spisa koji sadržavaju poslovnu tajnu ili kojima se ona provodi, ili po potrebi predaju nositelju poslovne tajne tih dokumenata, predmeta, materijala, tvari i elektroničkih spisa u cijelosti ili djelomično.
3. U slučaju naloga o povlačenju s tržišta robe kojom je počinjena povreda, države članice osiguravaju da pravosudna tijela mogu, na zahtjev podnositelja tužbenog zahtjeva, naložiti da se roba preda nositelju poslovne tajne ili dobrotvornoj organizaciji pod uvjetima koje utvrđuju pravosudna tijela, a kojima je cilj osigurati da se dotična roba ne stavi ponovno na tržište.

Pravosudna tijela nalažu da se te mjere provedu na trošak počinitelja povrede, osim ako ne postoje posebni razlozi da se to ne učini. Tim se mjerama ne dovodi u pitanje naknada štete na koju nositelj poslovne tajne ima pravo zbog neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne.

Članak 12.

Uvjeti za podnošenje tužbenog zahtjeva, zaštitne i alternativne mjere

1. Države članice osiguravaju da su nadležna pravosudna tijela obvezna, prilikom odlučivanja o prihvatanju ili odbijanju tužbenog zahtjeva i procjene njegove proporcionalnosti, uzeti u obzir vrijednost poslovne tajne, mjere poduzete radi zaštite poslovne tajne, postupanje tuženika prilikom pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne, učinak neovlaštenog odavanja ili korištenja poslovne tajne, zakonite interese stranaka i mogući učinak prihvatanja ili odbijanja tužbenog zahtjeva na stranke, zakonite interese trećih strana, javni interes i zaštitu temeljnih prava, uključujući slobodu izražavanja i informiranja.

Ako nadležna tijela ograniče trajanje mjere iz članka 11. stavka 1. točke (a), to trajanje treba biti dostatno za uklanjanje svake komercijalne ili ekonomske prednosti

koju bi počinitelj povrede mogao ostvariti na temelju neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne.

2. Države članice osiguravaju da se mjere iz članka 11. stavka 1. točke (a), na zahtjev tuženika, ukidaju ili da na drugi način prestaju proizvoditi učinak ako dotične informacije u međuvremenu više ne ispunjuju uvjete iz članka 2. točke 1. zbog razloga za koje tuženik nije odgovoran.
3. Države članice osiguravaju da nadležno pravosudno tijelo može, na zahtjev osobe na koju bi se mogle primijeniti mjere predviđene člankom 11., naložiti plaćanje novčane naknade oštećenoj stranci umjesto primjene tih mjera ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:
 - (a) dotična osoba izvorno je stekla znanje o poslovnoj tajni u dobroj vjeri te ispunjava uvjete iz članka 3. stavka 4.;
 - (b) provedbom dotičnih mjera nanijela bi se nerazmjerna šteta toj osobi;
 - (c) novčana naknada oštećenoj stranci čini se primjerena.

Ako se umjesto naloga iz članka 11. stavka 1. točke (a) naloži novčana naknada, iznos te novčane naknade ne smije premašiti iznos tantijema ili naknada koje bi se trebale platiti da je ta osoba dobila odobrenje za korištenje dotične poslovne tajne, u razdoblju u kojem se korištenje poslovne tajne moglo spriječiti.

Članak 13. Naknada štete

1. Države članice osiguravaju da nadležna pravosudna tijela mogu, na zahtjev oštećene stranke, počinitelju povrede koji je znao ili je trebao znati da sudjeluje u neovlaštenom pribavljanju, korištenju ili odavanju poslovne tajne naložiti da nositelju poslovne tajne isplati naknadu stvarno pretrpljene štete.
2. Prilikom određivanja iznosa naknade štete, nadležna pravosudna tijela uzimaju u obzir sve odgovarajuće čimbenike, kao što su negativne gospodarske posljedice, uključujući i izgublenu dobit, koje je pretrpjela oštećena stranka, svaku nepoštenu dobit koju je ostvario počinitelj povrede i, u odgovarajućim slučajevima, elemente koji nisu gospodarski čimbenici, kao što je moralna šteta koja je nositelju poslovne tajne nanesena neovlaštenim pribavljanjem, korištenjem ili odavanjem.

Međutim, nadležna pravosudna tijela mogu, u odgovarajućim slučajevima, odrediti naknadu štete kao jednokratni iznos na temelju elemenata kao što je najmanje iznos tantijema ili naknada koje bi se trebale platiti da je počinitelj povrede zatražio odobrenje za korištenje dotične poslovne tajne.

Članak 14. Objavljivanje sudskih odluka

1. Države članice osiguravaju da u sudskim postupcima pokrenutima zbog neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne, nadležna

pravosudna tijela mogu odrediti, na zahtjev podnositelja tužbenog zahtjeva i na trošak počinitelja povrede, primjerene mjere za širenje informacija u vezi s odlukom, uključujući i njezino objavljivanje u cijelosti ili djelomično.

2. Primjenom svake mjere iz stavka 1. ovog članka čuva se povjerljivost poslovne tajne kako je predviđeno člankom 8.
3. Prilikom odlučivanja o primjeni mjere objave i procjeni njezine proporcionalnosti, nadležna pravosudna tijela u obzir uzimaju moguću štetu koja se tom mjerom može nanijeti privatnosti i ugledu počinitelja povrede, u slučaju kada je počinitelj povrede fizička osoba, kao i vrijednost poslovne tajne, postupanje počinitelja povrede prilikom pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne, učinak neovlaštenog odavanja ili korištenja poslovne tajne, te vjerojatnost da će počinitelj povrede ponovno neovlašteno koristiti ili odavati poslovnu tajnu.

Poglavlje IV.

Sankcije, izvješćivanje i završne odredbe

Članak 15.

Sankcije za nepoštovanje obveza utvrđenih ovom Direktivom

Države članice osiguravaju da nadležna pravosudna tijela mogu izricati sankcije strankama, njihovim pravnim zastupnicima i bilo kojim drugim osobama koje ne poštuju ili odbijaju poštovati bilo koju mjeru donesenu u skladu s člancima 8., 9. i 11.

Predviđene sankcije uključuju mogućnost izricanja ponovljenog plaćanja kazni u slučaju nepoštovanja mjere donesene u skladu s člancima 9. i 11.

Predviđene sankcije moraju biti učinkovite, razmjerne i odvraćajuće.

Članak 16.

Razmjena informacija i izvjestitelji

Radi promicanja suradnje, uključujući i razmjenu informacija među državama članicama te između država članica i Komisije, svaka država članica imenuje jednog ili više nacionalnih izvjestitelja za sva pitanja koja se odnose na provedbu mjera predviđenih ovom Direktivom. Podatke o nacionalnom izvjestitelju/izvjestiteljima priopćava drugim državama članicama i Komisiji.

Članak 17.

Izvješća

1. Do XX XX 20XX [tri godine nakon završetka razdoblja prenošenja] Agencija Europske unije za žigove i dizajne, u okviru aktivnosti Europskog opservatorija za kršenje prava intelektualnog vlasništva, priprema početno izvješće o trendovima

sudskih sporova u pogledu neovlaštenog pribavljanja, korištenja ili odavanja poslovne tajne u skladu s primjenom ove Direktive.

2. Do XX XX 20XX [četiri godine nakon završetka razdoblja prenošenja] Komisija izrađuje privremeno izvješće o primjeni ove Direktive ta ga podnosi Europskom parlamentu i Vijeću. U tom se izvješću u obzir uzima izvješće koje priprema Europski opservatorij za kršenje prava intelektualnog vlasništva.
3. Do XX XX 20XX [osam godina nakon završetka razdoblja prenošenja] Komisija provodi procjenu učinaka ove Direktive te podnosi izvješće Europskom parlamentu i Vijeću.

Članak 18. Prenošenje

1. Države članice donose zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s ovom Direktivom najkasnije do XX XX 20XX [24 mjeseca nakon dana donošenja ove Direktive]. One Komisiji odmah dostavljaju tekst tih odredaba.

Kada države članice donose ove odredbe, te odredbe prilikom njihove službene objave sadržavaju uputu na ovu Direktivu ili se uz njih navodi takva uputa. Države članice određuju načine tog upućivanja.

2. Države članice Komisiji dostavljaju tekst glavnih odredaba nacionalnog prava koje donesu u području na koje se odnosi ova Direktiva.

Članak 19. Stupanje na snagu

Ova Direktiva stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 20. Adresati

Ova je Direktiva upućena državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu,

*Za Europski parlament
Predsjednik*

*Za Vijeće
Predsjednik*